

Aan de gemeenteraad

Datum : 18 april 2017

Zaaknummer : 136204

Contactpersoon : Cees Vermeulen

Telefoonnummer : (026) 377 4845

Onderwerp: Versterking mantelzorg en respijtzorg

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de voortgang en de actuele stand van zaken van het project versterking mantelzorg en respijtzorg. Dit in vervolg op de informatieve raadsbrief van december 2016, waarin de start van dit project is aangekondigd. Met de uitvoering van het project wordt invulling gegeven aan het addendum van het coalitieakkoord, waarin € 400.000,- euro is gereserveerd voor de 24/7 beschikbaarheid van respijtzorg. Aanvullend is er bij besluit van B&W van Arnhem (d.d. 5 april 2016) een bedrag van €100.000,- uit het WMO-budget (Mantelzorgcompliment) gereserveerd voor projectmatige versterking van de ondersteuning van mantelzorg. Deze brief schetst achtereenvolgens de resultaten van het onderzoek naar de behoefte aan ondersteuning en waardering van de Arnhemse mantelzorgers én de gerichte verbeteracties die daarop zijn en worden gerealiseerd.

Mantelzorg, speerpunt in de decentralisatie

In de samenleving is in toenemende mate sprake van langer zelfstandig thuis wonen van mensen met een zorgbehoefte. Hierdoor ontstaat er een groter beroep op mantelzorgers en daarmee voor hen een vaak zwaardere en langdurigere belasting.

Preventie en vroegtijdige signalering van overbelasting en inzet van ondersteuning zijn dan ook van groot belang voor de mantelzorger en diens omgeving. Door adequaat te signaleren en ondersteuning te bieden kunnen risico's van overbelasting worden terug gedrongen en wordt voorkomen dat men een beroep doet op (zwaardere) zorg. Dit draagt bij aan het betaalbaar houden van de maatschappelijke ondersteuning.

Gemeenten hebben met het inwerkingtreden van de Wmo 2015 een brede verantwoordelijkheid voor mantelzorgers. Waardering en ondersteuning van de naar schatting 30.000 Arnhemse mantelzorgers heeft dan ook een belangrijke plek in het beleid en de uitvoeringspraktijk van de gemeente Arnhem.

Aanleiding project versterking mantelzorg en respijtzorg

Vanuit de Wmo taak 2015 heeft de gemeente Arnhem ingezet op een breed pakket aan algemene en individuele voorzieningen ter waardering en ondersteuning van mantelzorgers (waaronder respijtzorg). Na 2 jaar is vastgesteld dat het gebruik van deze voorzieningen achterblijft bij de verwachting.

Ook constateren we dat de circa 30.000 Arnhemse mantelzorgers onvoldoende in beeld zijn bij de gemeente Arnhem en haar partnerorganisaties. Hierdoor is het moeilijk in te schatten waar exact de behoeften liggen, c.q. welk aanbod aan waardering en ondersteuning gewenst is.

Gevolg hiervan kan zijn dat mantelzorgers niet altijd die waardering en ondersteuning (waaronder respijtzorg) ontvangen die zij verdienen en/of nodig hebben.

Om bovengenoemde redenen is het project versterking mantelzorg en respijtzorg gestart.

Het project richt zich met name op een vijftal gesignaleerde verbeterpunten:

- Kennis van de behoeften aan waardering en ondersteuning van de Arnhemse mantelzorgers;
- Gerichte aanpassing en uitbreiding van de Arnhemse voorzieningen voor mantelzorg ondersteuning en respijtzorg;

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204

Pagina: 2

- Bewustwording en zichtbaarheid van de rol en positie van mantelzorgers in Arnhem;
- Verbetering van de kennis van mantelzorgers over het Arnhemse aanbod aan ondersteuning;
- Verbeteren van de toegang: wegnemen van drempels en vraagverlegenheid.

De doelstellingen zijn om de situatie van mantelzorgers te verbeteren en met name de risico's van overbelasting te beperken.

Onderzoek: Mantelzorger en vraag in beeld

De eerste stap in het project versterking mantelzorg en respijtzorg, ligt in het onderzoek naar de Arnhemse mantelzorgers en hun behoeften aan waardering en ondersteuning.

Dit vormt immers de basis voor de (door)ontwikkeling van een ondersteuningsaanbod 'op maat' en voor de organisatie en communicatie hiervan.

In opdracht van de gemeente Arnhem heeft Mezzo een (digitale) vragenlijst ontwikkeld om de Arnhemse mantelzorger in beeld te brengen en de behoefte naar mantelzorgondersteuning en respijtzorg te peilen. Deze vragenlijst is met enthousiasme uitgedragen door een groot aantal Arnhemse organisaties, variërend van kerken tot wijkraden, van wijkcoaches tot (speciaal) onderwijs en van de gemeente tot ziekenhuis Rijnstate. Daarnaast hebben vrijwilligers van Mezzo op een aantal locaties in Arnhem (De Rozet, weekmarkt, verschillende MFC's) mantelzorgers actief uitgenodigd de vragenlijst in te vullen. Naast de vragenlijst zijn gestructureerde, verdiepende gesprekken gevoerd met mantelzorgers. Opvallend is, dat de deelnemende mantelzorgers het onderzoek naar hun situatie en behoeften bijzonder op prijs stellen, doordat zij zich hiermee gezien en gehoord voelen.

Naast de resultaten uit de behoeftepeiling en de verdiepende gesprekken met mantelzorgers, is waardevolle aanvullende informatie vergaard vanuit de klankbordgroep bestaande uit mantelzorgers en contact met professionals, zoals het MVT, SWOA, vertegenwoordigers vanuit de sociale wijkteams en teams leefomgeving en de gemeente Arnhem.

Zowel geraadpleegde landelijke informatiebronnen als de lokale 'partners in het veld', bevestigen de uitkomsten van het onderzoek onder de Arnhemse mantelzorgers.

Bevindingen

Mantelzorgers uit de verschillende Arnhemse wijken hebben deelgenomen aan het onderzoek, wat bijdraagt aan een evenwichtig beeld. Het merendeel van de respondenten heeft de leeftijd tussen 45-65 jaar, 79% van de respondenten is vrouw. Van de respondenten zorgt 35% voor (schoon)ouders, 31% voor een partner en 17% voor een kind. Van de respondenten heeft 18% een migratieachtergrond. 54% van de respondenten combineert werk met mantelzorg. Van de respondenten zorgt 80% langdurig en intensief (8u of meer per week en langer dan 3 maanden) en 63% van de respondenten geeft aan de enige mantelzorger te zijn in de zorgsituatie. Van de respondenten geeft 48% aan zich enigszins (dus nog niet zwaar) belast te voelen, dit is de groep waar het preventieve beleid zich met name op moet richten.

Het raadplegen van de Arnhemse mantelzorgers heeft geleid tot een aantal inzichten over de behoefte aan ondersteuning en waardering. Enkele conclusies die we kunnen trekken:

- De behoeften van de Arnhemse mantelzorgers hebben niet alleen betrekking op vernieuwend aanbod, maar ook op het beter kenbaar en toegankelijk maken van de huidige ondersteuningsmogelijkheden. Van de respondenten uit het onderzoek geeft 61% aan momenteel geen gebruik te maken van de huidige mantelzorgondersteuning. Bij 42% is de reden dat men niet bekend is met de mogelijkheden van ondersteuning. Geen overzicht van de mogelijkheden wordt door veel mantelzorgers als knelpunt ervaren.

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204

Pagina: 3

- Van de respondenten geeft 41% aan in de toekomst behoefte te hebben aan informatie en advies en 39% geeft aan praktische of materiële steun te wensen. Bij de vraag of men knelpunten ervaart in de ondersteuningsmogelijkheden is één van de meest voorkomende antwoorden dat de ondersteuning te beperkt is, bijvoorbeeld voor werkende mantelzorgers. Dit wijst op de wens van verbreding van het aanbod en 'maatwerk'.
- De Arnhemse mantelzorger heeft behoefte aan een wegwijzer, een centraal punt waar men terecht kan met vragen en voor informatie en advies. *"Je weet vaak niet waar je moet beginnen en als er iemand komt duurt het te lang voor hulp" (mantelzorger).* *"De wegen die we moeten bewandelen zijn soms niet helder" (mantelzorger).*
- Er moet meer toelichting en verheldering komen over respijtzorg. Van de respondenten heeft 88% het afgelopen jaar geen gebruik gemaakt van respijtzorg. 30% van de respondenten gaf aan niet bekend te zijn met de mogelijkheden van respijtzorg en 15% geeft aan niet te weten hoe ze respijtzorg moeten regelen. Daarnaast gaf 30% van de respondenten aan geen behoefte te hebben aan respijtzorg en 20% gaf aan dat de zorgvrager geen gebruik wil maken van respijt. Als toelichting op de vragenlijst geeft een aantal respondenten aan het moeilijk te vinden om de zorg los te laten. Het merendeel van diegenen die wel gebruik hebben gemaakt van respijtzorg zijn daar tevreden over.
- De respondenten is ook gevraagd naar tevredenheid over mantelzorgondersteuning in Arnhem. Zij zijn met name tevreden over: de mantelzorgwaardering; professionele zorgverleners zoals de wijkcoaches en casemanagers dementie; de toenemende aandacht voor mantelzorg.
- Tot slot is gevraagd of mantelzorgers tips hebben voor adequate mantelzorgondersteuning. Van deze tips had 19% betrekking op verbetering van de informatieverstrekking aan mantelzorgers over mogelijkheden tot ondersteuning; het luisteren naar de mantelzorger en deze waar mogelijk betrekken bij de besluitvorming werd door 14% van de respondenten genoemd; tot slot noemt 11% als aandachtspunt toegankelijke en deskundige professionals, waaronder de wijkteams.

Samenvattend zijn algemene verbeterpunten de toegankelijkheid voor ondersteuning, informatie en kennis over het aanbod en verbreding van het aanbod.

Ondersteuning en waardering

Bestaand aanbod mantelzorgondersteuning en waardering

Enkele voorbeelden van het huidige aanbod mantelzorgondersteuning en waardering:

- Informatie en advies, m.b.v. de mantelzorgconsulent, telefonische bereikbaarheid, folders;
- Netwerkcoaching;
- Groepsbijeenkomsten (mantelzorgsalons, theesalons, ontmoetingsgroepen, lotgenotencontact);
- Cursussen;
- Parkeervergunning voor mantelzorgers (500 extra uren bovenop de bezoekersvergunning);
- Mantelzorgwaardering;
- Dag van de Mantelzorg;
- Respijtzorg mogelijkheden, zoals inzet van maatjes (vrijwilligers), dagbesteding, logeerhuizen en crisisopvang.

Uit het onderzoek blijkt dat het huidige aanbod mantelzorgondersteuning versterkt moet worden. Deze versterking heeft enerzijds betrekking op het beter kenbaar maken van het huidige ondersteuning aanbod (zie pagina 7). Anderzijds heeft versterking betrekking op het verbeteren en toegankelijk maken

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204 **Error! Reference source not found.**

Pagina: 4

van het huidige ondersteuningsaanbod. Wanneer meer mantelzorgers worden bereikt en op de hoogte zijn van de ondersteuningsmogelijkheden zal de uitvraag toenemen.

Doorontwikkeling huidige mantelzorgondersteuning en waardering

Op de volgende onderdelen zijn verbeteringen in gang gezet:

- *Mantelzorg Compliment Arnhem (MCA)*

Het Mantelzorg Compliment Arnhem (MCA) is in 2017 gebruiksvriendelijker en aantrekkelijker.

Er is sprake van een samenwerking / integratie met de andere (algemene) Arnhemse cadeaukaart: de 'Dit is Pas Arnhem' - kaart (DiPA). Tegelijkertijd is ook het aanbod via de kaart uitgebreid, bijvoorbeeld met de winkelcentra Kronenburg en Presikhaaf. Dit laatste komt tegemoet aan de wens van Arnhemse mantelzorgers die het bestaande aanbod te beperkt vonden.

U wordt apart geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het MCA.

- *Gastlessen voor jonge mantelzorgers*

Het MVT Arnhem zet zich in 2017 opnieuw in voor jonge mantelzorgers. Op het ROC in Arnhem worden gastlessen gegeven, met een voormalige jonge mantelzorger, om jongeren 'aan de voorkant' bewust te maken van mantelzorg. Ook andere scholen, waaronder het Maarten van Rossum, hebben interesse getoond. Daarnaast richt het MVT zich op bewustwording van zorgcoördinatoren op scholen, zodat zij jonge mantelzorgers herkennen en erkennen. Hiervoor sluit MVT aan bij overleggen van de coördinatoren en waarbij het thema jonge mantelzorgers is geagendeerd.

- *Dag van de Mantelzorg*

Voortzetting van de Dag van de Mantelzorg in de wijk. Op basis van de evaluatie wordt de inhoud en organisatie van de dag verder ontwikkeld.

- *Sensor*

In de raadsbrief van december 2016 lieten wij u al weten dat de anonieme hulpverlening van Sensor 24 uur per dag, 7 dagen in de week een luisterend oor biedt voor mantelzorgers. Sensor is een landelijk werkende instelling, die normaal gesproken weinig of geen specifiek lokale informatie verstrekt. Wij zijn met Sensor overeengekomen dat zij het Arnhemse ondersteuningsaanbod op het gebied van mantelzorg en respijtzorg onder de aandacht brengen van Arnhemse bellers.

De actuele informatie hiervoor ontvangt Sensor periodiek via MVT. Daarnaast voorziet de nieuw in te richten website (zie hierna onder communicatiecampagne) in de overzichtelijkheid van het aanbod van mantelzorgondersteuning en respijtzorg.

Vernieuwing aanbod mantelzorgondersteuning en waardering

Naast het bestaande aanbod wordt er nieuw aanbod ontwikkeld dat aansluit op de behoeften van de Arnhemse mantelzorger. Dit aanbod is voor de zomer van 2017 gerealiseerd.

- *Buzz-on- tour*

Volgens het SCP verleent landelijk 1 op de 6 werknemers ook mantelzorg, 54% van de Arnhemse respondenten combineert werk en mantelzorg. Diverse mantelzorgers gaven aan dat er weinig rekening wordt gehouden met werkende mantelzorgers.

Met het oog hierop komt de Buzz-on-tour van Stichting Werk & Mantelzorg op woensdag 10 mei naar Arnhem. In de speciaal gebouwde bus debatteren een aantal werkgevers onder leiding van Stichting Werk & Mantelzorg en MVT Arnhem over het thema mantelzorg. Doel hiervan is bewustwording, uitwisseling van ervaringen en ideeën en verkennen van mogelijkheden.

Dit is een eerste aftrap richting werkgevers, maar ook een eerste stap om met een aantal Arnhemse werkgevers concrete afspraken te maken over een vervolg. Een tiental werkgevers wordt een nulmeting

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204 **Error! Reference source not found.**

Pagina: 5

aangeboden, VGZ heeft al toegezegd mee te willen doen. De nulmeting is een effectief middel waarmee de werkgever inzicht krijgt in het aantal mantelzorgers binnen de organisatie, waar de mantelzorgers tegenaan lopen en welke behoefte ze hebben met betrekking tot de combinatie werk en mantelzorg. Arnhem zal de eerste stopplaats van deze bus in Gelderland zijn en daarmee ook het mediamoment. Planning: mei 2017.

- *Ondersteuningsfonds voor maatwerk (pilot)*

Uit het onderzoek blijkt dat de beschikbare mantelzorg ondersteuning en respijtzorg niet altijd optimaal aansluiten op de behoeften van de Arnhemse mantelzorger. Dit wordt bevestigd door het SWOA en MVT. Om deze mantelzorgers toch te voorzien van adequate ondersteuning of respijt te bieden, is maatwerk nodig. Het gaat er hierbij om, vraaggericht en flexibel in te kunnen spelen op de behoefte van de mantelzorger, bijvoorbeeld door het (gedeeltelijk) meefinancieren van een extra cursus mindfulness, deelname aan een wandelgroep met wandelcoach, houtbewerking of de inzet van een vrijwilliger voor een zorgvrager met specifiek ziektebeeld. Een gemaximeerd bedrag ten behoeve van het meefinancieren wordt voor deze pilot beschikbaar gesteld.

Planning: Start in april 2017, na een pilot van zes maanden vindt in december evaluatie en advies plaats.

- *Inloop spreekuur in de wijk*

Van de Arnhemse respondenten uit het onderzoek gaf 48% aan dat het prettig is als de ondersteuning in de wijk beschikbaar is. Er wordt ingezet op een wijkgericht inloopsprekuur door het MVT, dit zorgt voor een warm contact. Tijdens de inloop kunnen mantelzorgers praktische vragen stellen en wordt een luisterend oor geboden. Daarnaast zorgt het voor korte lijnen met het wijkteam en de teams leefomgeving. Door mogelijkheden in de wijk aan te bieden wordt het thema mantelzorg zichtbaar en ontstaat er meer bewustwording.

Planning: start in april 2017.

- *Lichte vormen van respijt*

Bij lichte vormen van respijtzorg kunnen de mantelzorger en de zorgvrager samen een leuke activiteit of vakantie ondernemen, met de mogelijkheid om de zorg los te laten.

Planning: uitrol vanaf mei 2017.

- *Uitrol mantelzorgtoolkit dementie*

In 2016 is de 'mantelzorgtoolkit dementie' ontwikkeld in het kader van de 'Werkagenda Menzis'.

Het biedt een digitaal platform voor professionals in de (dementie) zorg. De toolkit laat zien welke interventies er zijn (of in ontwikkeling) die ingezet kunnen worden ter ondersteuning van mantelzorgers die zorgen voor een (beginnend) dementerende thuiswonende partner. De toolkit stimuleert samenwerking doordat er een snelle koppeling mogelijk is met andere professionals in de wijk, daarnaast zorgt men gezamenlijk voor de inhoud van de toolkit. Na een succesvolle pilot wordt de toolkit ook in de andere Arnhemse wijken uitgerold.

Naast het uitrollen van de toolkit vindt een verkenning plaats of de webapplicatie ook kan worden ingezet voor brede mantelzorgondersteuning. Zodat professionals eenvoudig interventies ter ondersteuning van de mantelzorger kunnen inzetten.

Planning: vanaf mei 2017.

- *Domotica*

Bij domotica gaat het om de integratie van technologie en dienstverlening ten behoeve van een betere kwaliteit van wonen en leven. Inzet van technologie in de zorg is de toekomst, daarom komt er een verkenning naar de mogelijkheden om domotica in te zetten voor (jonge) mantelzorgers.

Planning: gereed in september 2017.

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204 **Error! Reference source not found.**

Pagina: 6

Ontwikkelaanpak

Het is essentieel om te blijven toetsen en te evalueren in hoeverre er van het bestaande en nieuw ontwikkelde mantelzorg ondersteuningsaanbod gebruik wordt gemaakt. Wat werkt en moet meer worden aangeboden en wat wordt minder gebruikt en kan worden verminderd in aanbod of contractering. Dit wordt getoetst aan de hand van evaluatiegesprekken met gesubsidieerde partijen en door de geregistreerde mantelzorgers jaarlijks te bevragen.

Naast het verbreden van het ondersteuningsaanbod is het essentieel dat dit toegankelijk is en gebruiksvriendelijk, de weg naar ondersteuning en respijtzorg moet helder zijn.

Toegankelijkheid en gebruik

Als mantelzorgers een beroep doen op het ondersteuningsaanbod, is het belangrijk dat zij gehoord worden en er adequaat - op maat, snel en flexibel - actie volgt. Hiervoor is het noodzakelijk dat ook de 'achterkant' goed is ingericht, daarom wordt het volgende gerealiseerd:

- *Centraal knooppunt mantelzorg / respijtzorg*

Arnhemse mantelzorgers geven aan dat ze niet weten waar te moeten beginnen bij regelzaken en waar ze heen moeten met vragen. Mantelzorgers ervaren van het kastje naar de muur te worden gestuurd. Van de respondenten uit het onderzoek noemt 23% dit als knelpunt. Ook uit onderzoek van Mezzo in 2016 blijkt dit een landelijk bekend probleem. Dit zorgt echter voor extra regeldruk waarmee de belasting van mantelzorgers wordt verhoogd.

Daarom komt er in Arnhem één centraal aanspreekpunt, één nummer dat gebeld kan worden en als wegwijzer dient voor mantelzorgers met betrekking tot ondersteuning en respijtzorg. Een centraal coördinatie- en informatieknooppunt. Uit het onderzoek blijkt dat dit een grote wens is van mantelzorgers en ook lokale organisaties die werken met mantelzorgers, zoals wijkcoaches en de teams leefomgeving zien dit als een wenselijke oplossing.

Deze rol wordt in ieder geval voor 2 jaar belegd bij het MVT, zij hebben de expertise op het gebied van mantelzorgondersteuning en respijtzorg. Gedurende dit traject wordt tussentijds geëvalueerd over het gewenste bereik.

Daarnaast blijven de sociale wijkteams een belangrijke rol spelen, omdat zij achter de voordeur komen bij inwoners met een zorgvraag. Gedurende deze 2 jaar wordt de kennis van wijkcoaches over het samenspel tussen formele en informele zorg vergroot. Zij krijgen handvatten om het gesprek met mantelzorgers aan te gaan over bijvoorbeeld draagkracht en draaglast en het inzetten van respijtzorg. Zij zijn op de hoogte van het aanbod mantelzorgondersteuning en schakelen waar nodig hulp in van het MVT. Deze deskundigheidsbevordering vindt plaats door middel van scholing.

Tevens zal de aanwezigheid in de wijk, door middel van het inloopsprek uur, zorgen voor kortere lijnen met de sociale wijkteams en teams leefomgeving. Hierdoor worden de partijen meer bekend met het thema mantelzorg en toe geleid naar het (h)erkennen en ondersteunen van deze groep.

Dit centrale knooppunt draagt ook bij aan de erkenning van mantelzorgers.

Planning: mei 2017 is het knooppunt mantelzorg en respijtzorg operationeel en is het scholingsaanbod gereed.

Bewustwording en zichtbaarheid

Bereiken en versterken van de eigen kracht van mantelzorgers en hun omgeving is van wezenlijk belang. De 'voorliggende' randvoorwaarde hierbij is dat mantelzorgers zich bewust zijn en zichtbaar zijn als mantelzorger. Dit is waar in het kader van dit verbeterproject de centrale uitdaging ligt.

Het zelfbewustzijn verdient verbetering omdat velen zich identificeren op basis van hun persoonlijke relatie met de zorgvrager en zich niet zien als 'mantelzorger'. Eén van de respondenten uit het onderzoek benoemde: *"meer bekendheid over wanneer je mantelzorger bent. Ik besef nu pas dat ik dit als moeder ook ben. Nooit eerder heb ik hier zo naar gekeken en de rol zo gezien"*.

Datum: 18 april 2017

Zaaknummer: 136204

Pagina: 7

De bewustwording en zichtbaarheidscampagne is daarmee essentieel en vormt de basis en het vertrekpunt voor de verdere versterking van de ondersteuning van mantelzorg en respijtzorg. Kennis van de doelgroep vormt ook de basis voor een gerichte communicatie. De verzamelde informatie uit 'het veld' biedt de benodigde input voor het communicatietraject dat mantelzorgers daadwerkelijk bereikt en bewust wegwijs maakt in de richting van het Arnhemse ondersteuningsaanbod.

De communicatiecampagne bestaat uit twee fasen:

1. Bewustwording en zichtbaarheid

In het voorjaar van 2017 start een bewustwordingscampagne, waardoor mantelzorgers zich gaan herkennen in hun rol en positie als mantelzorger en vervolgens ook voor hun omgeving als zodanig zichtbaar worden.

Deze campagne maakt gebruik van een vernieuwende inzet van communicatiemiddelen en -kanalen. Deelname van maatschappelijke partners, zoals eerstelijnszorg, kerkelijke en vrijwilligers organisaties, etc. is hierin geborgd.

Planning: in april 2017 start de communicatiecampagne, gericht op bewustwording en zichtbaarheid.

2. Toegang en gebruik

Wanneer gecommuniceerd wordt over het bestaande en vernieuwde ondersteuningsaanbod, is het essentieel dat het aanbod vindbaar is op één plek.

De website zodoenwehetinarnhem.nl wordt opnieuw ingericht. Het is op dit moment nog niet duidelijk wanneer de nieuwe website klaar is. Om op korte termijn toch te kunnen voorzien in een goed vindbaar aanbod van mantelzorgondersteuning en respijtzorg, is besloten het aanbod toe te voegen aan de website van het mantelzorgcompliment. Op deze manier staat alle informatie met betrekking tot mantelzorg/respijtzorg overzichtelijk bij elkaar, en is die eenvoudig te koppelen aan de nieuwe website zodoenwehetinarnhem.nl, wanneer deze er is.

Bijkomend voordeel van aansluiting bij de website van het mantelzorgcompliment is dat mantelzorgers die het ondersteuningsaanbod willen bekijken ook in aanraking komen met het mantelzorgcompliment. Bij het vindbaar maken van het aanbod wordt ook aandacht besteed aan de overzichtelijkheid van de geboden informatie, bijvoorbeeld door middel van een menukaart waarop de verschillende vormen van waardering en ondersteuning van mantelzorg en respijtzorg inzichtelijk zijn.

Planning: eind mei 2017 start de tweede fase van de communicatiecampagne, gericht op de verbetering van toegang en gebruik van het (vernieuwde) aanbod.

Financiën

Van het WMO-budget (Mantelzorg) is in totaal € 500.000,- gereserveerd voor het kunnen organiseren van (24/7) respijtzorg en projectmatige ondersteuning mantelzorg.

De hierboven genoemde aanbevelingen en interventies kunnen uit dit budget worden gefinancierd.

Hoogachtend

het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,

de secretaris,

de burgemeester